

■ ...sokan a világ legszebb építményének tartják a Tádzs Mahalt, az észak-indiai Agrában 1631-ben épített komplexumot, melyben Mumtáz Mahal fehérmárvány síremléke található. A ma a világörökség részének tekintett épület-együttest Sáh Dzsahán mogul építette kedvenc felesége emlékére, aki 14. gyermeke születésébe halt bele.

■ ...Skóciában 1726-ban alapították az University of Edinburgh-t. Különlegesség, hogy az első anatómiaprofesszort, Alexander Monroe-t (1697–1767) hasonló nevű fia, majd unokája követte a katedrán.

■ ...Magyarországon – noha sok ilyen beteget nem láthattak – jóformán csak a bőrgyógyászok, reumatológusok, szemészek hallottak a Behçet-szindrómáról. A hazai, 2005-ös *Klinikai reumatológia* kézikönyvben szerkesztői felkérésre a fejezetet török szerző írta, ugyanis a szindróma névadója is török volt. Hulusi Behçet bőrgyógyász 1889 és 1948 között élt. Számunkra érdekes orvostörténeti adalék, hogy Behçet négyéves háborús katonarvos (bőrgyógyász) szolgálata után 1918-ban először Budapestre (majd Berlinbe) ment orvosi szaktudásának fejlesztésére. Miután 1936-ban publikálta eseteit, 1947-ben nevezték el róla a szindrómát.

■ ...1921-ben az USA-ban alkoholt csak orvosi bizonyítvány alapján lehetett kapni. Egy év alatt 45 ezer orvos 13 millió 800 ezer alkoholbizonylatot állított ki (*Orvosi Hetilap*, 1921).

■ ...Budapestről először 1923-ban indult külföldre személyszállítást végző repülőjárat, mégpedig Bécsbe.

■ ...1958-ig a *Lancet*ben és *British Medical Journal*ban is lehetett dohánytermékreklámokat olvasni. Ekkor szüntették be, felismerve a dohányzás és a tüdőrák közötti bizonyított kapcsolatot.

■ ...Steve Jobs, a komputerzseni, az Apple megalkotója hosszas betegség után, 56 éves korában, 2011. október 5-én hunyt el. 2009 elején egyezett bele az orvoscsoport javaslatába, hogy májtranszplantáción essen át. Igen ám, de ami a magyar fülnek fel nem fogható, a világ egyik leggazdagabb és igazán befolyásos embere a transzplantációra várók Kalifornia állambeli listáján (mely szigorú pontrendszer szerint nyilvános honlapon állította sorba a várakozókat)

egy jottányi előnyt sem élvezhetett! Az egyedüli megoldás az volt – mivel volt magánrepülőgépe, amellyel a riasztás után néhány órával oda tudott érni más államba, és a jogszabály nem tiltotta a több államban való regisztrálást –, hogy Tennessee államban is regisztrált, és március 21-én Memphisben meg is történt a májátültetés.

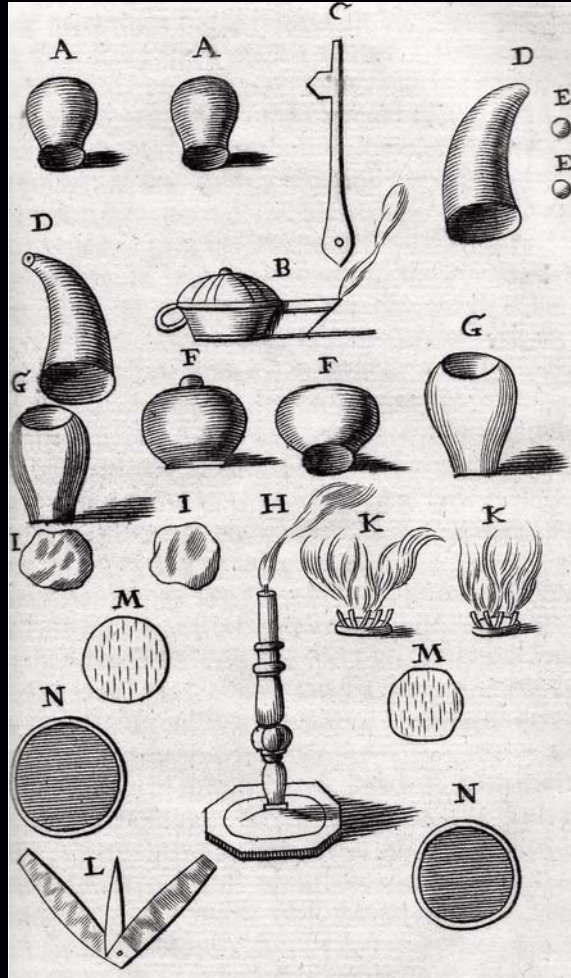
■ ...Az 1947. júniusi példány bizonyítja, hogy ekkor a Budapesti Medikus Kör 40 filléres áron *STETHOSKOP* címmel satirikus lapot hozott forgalomba. Felelős szerkesztője Ságodi Róbert volt. Négy oldalon rövid humoros írásokkal szórakoztatta az orvostanhallgató olvasókat. Egy rövid példa: „»Jegyezzék meg jól, hogy a gyulladások mindig *-itis*-szel végződnek. Pleuritis, tonsillitis, orchitis, iritis, otitis, salpingitis, bronchitis, hepatitis, nephritis.« »És a pneumonia?« – vágja rá az egyik medikus.”

■ ...Yul Brynner (1920–1985) orosz születésű Oscar-díjas amerikai színész élete vége felé trichinosisban szenvedett. Bepерelte a New York-i Plaza Hotel Trader Vic's éttermet, azzal vádolva őket, hogy ott szerezte a betegséget a nem kellőképpen elkészített disznóhús miatt. Halálát egyébként tüdőrák okozta. A dohányzás elleni erőteljes kampány filmjét már csak halála után vetítették.

■ ...Arról lehetett olvasni a hírekben, hogy májátültetés vár Eric Abidalra, a spanyol bajnok FC Barcelona francia válogatott labdarúgójára. A katalán klub tájékoztatása szerint a transzplantációra a következő hetekben kerül sor. A 32 éves Abidalnak tavaly tumort távolítottak el a májából, ám néhány hónappal később már pályára lépett a Manchester United ellen megnyert Bajnokok Ligája döntőjében.

■ ...A tervek szerint júniusban kerül átadásra London és Nagy-Britannia egyik legszegényebb városrészében, a Temze déli partján fekvő Southwarkban Európa új, ikonikusnak szánt épülete, a Shard of Glass. Az „Üvegszilánk” Renzo Piano (1937–) olasz építész elképzelése szerint valósul meg. Egyébként az ő nevéhez fűződik a párizsi Pompidou-központ létrehozása is. A 310 méter magas, 87 emeletes felhőkarcoló alsó szintjei mindenki által látható „piaza”-ként fognak működni.

G. B.

A kép köpölyöket (cucurbitulákat, 'tököcskéket') ábrázol. A köpölyt vércsaplásra használták az ókortól egészen napjainkig. A népi gyógyászatban világszerte ma is elterjedt az alkalmazása. A köpöly legtöbbször üvegből vagy cserépből készült szűk szájú edény, amelyet felmelegítenek, és szájával lefelé a bőrre tapasztanak, hogy a vért a bőrfelszínbe vonja. Kétféle köpöly ismert: az úgynevezett „szeles” (ventosa), „vak” (coeca) vagy „száraz” (sicca), amely alatt nincs bemetszés, illetve a „nedves” vagy „véres” (humida vagy sanguinea), amely alatt bemetszették a bőrt. Keleten olyan köpölyöket is alkalmaztak, amely alatt alkoholt, gyapjút vagy egyéb szereket izzítottak – ez a moxa egyik válfaja volt. A köpöly állítólag kiszívja a káros nedveket a beteg testrészből, és a vérnyomást is csökkenti.

Forrás: Peter Dionis: *Chirurgische Operationes, oder ausführlicher Unterricht zur Wund-Artzney*. Paul Kühtzen, Augspurg, 1712, 804.o.

Peter (Pierre) Dionis (1640 körül – 1718) francia orvos, XIV. Lajos egyik háziorvosa a sok közül. Több szülészeti, anatómiai, sebészeti tárgyú könyve jelent meg. Munkáit franciául írta, ám latinra angolra, hollandra és németre is lefordították őket.

DR. MAGYAR LÁSZLÓ ANDRÁS